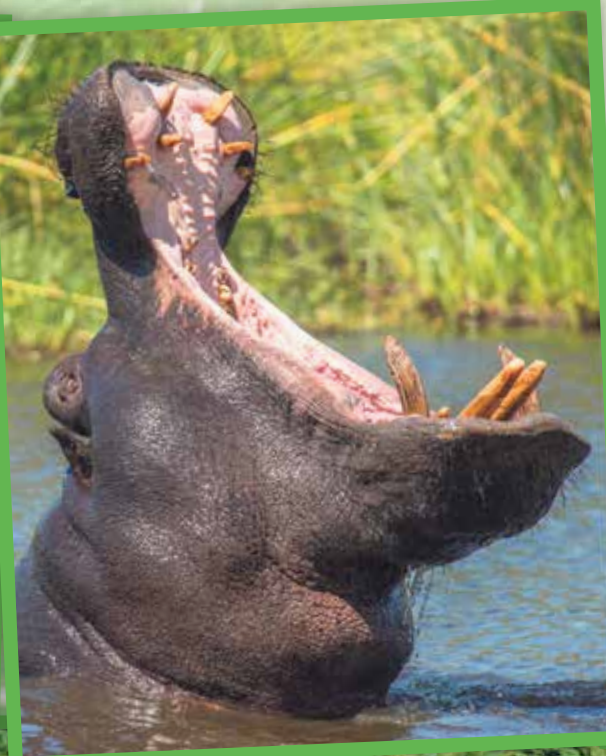

Door Jacqueline Ancona - Het is dringen in Zuid-Afrika. Het aantal inwoners groeit en groeit en voor wilde dieren blijft er steeds minder plek over. En dat botst. Kinderboekenschrijfster Joukje Akveld weet er alles van. Zij trok vier maanden door het land en botste zelf ook. Met alles van. De tandafdrukken in haar arm kun je na ruim een jaar nog zien. Maar toch is de mens de slechterik in haar nieuwe boek. Wij waren hier eerst. 'Dat je puur voor de lol een beest doodschiet, daar snap ik helemaal niets van.'

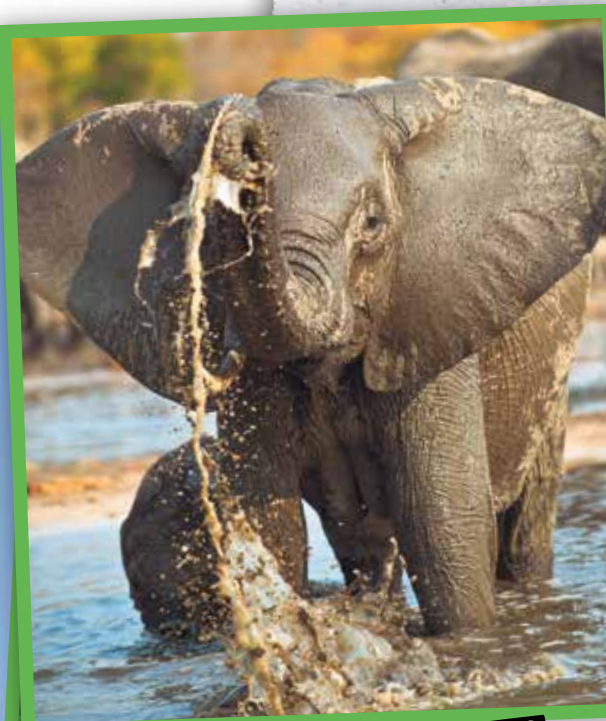
Joukje geeft het eerlijk toe: doe haar maar dieren in plaats van mensen. En het zonnige Afrika in plaats van het natte Amsterdam. Sinds ze terug is, heeft ze het vooral koud. En dus is ze alweer volop plannen aan het smeden voor een nieuw Afrikaans avontuur. Tot die tijd moet ze het doen met haar eigen achtertuin, zonder duttende leeuwen maar wel met vier katten die door het hoge gras sluipen.

'Ik kende die neushoorn'

Binnen vertelt Joukje dat ze vooraf al veel over de botsingen tussen mens en dier in Zuid-Afrika had gelezen. 'Ik wist dat er dagelijks neushoorns worden gedood om hun hoorn. Maar toen ik hoorde dat de neushoorn die ik twee weken lang elke dag had gezien was gestroopt, dreunde dat nieuws extra door. Die neushoorn kende ik. En zo hebben alle dertien dieren in mijn boek hun eigen verhaal. De wilde hond die dreigt uit te sterven omdat zijn leefgebied volgepropt wordt met huizen en wegen. Of de gier die tegen het allerrotste vlees kan, maar niet tegen gif. En leeuwen die gefokt worden om later doodgeschoten te worden door toeristen die daar veel geld voor willen betalen. Dat je puur voor de lol een beest doodschiet, daar snap ik helemaal niets van.'

26 MEI 2017

De natuur slaat terug

Alle olifanten hebben slagantanden. Mannetjes en vrouwtjes. Alleen een enkele keer wordt er een geboren zonder. Slordigheid van de natuur. Meestal zijn het vrouwtjes. Nu is er al een tijdje iets bijzonders aan de hand. Onderzoekers in Mozambique ontdekten dat de laatste jaren vijf keer zoveel vrouwtjes zonder slagantanden zijn geboren als vroeger. Hoe kan dat? Volgens de onderzoekers komt het door de stroperij. Stropers doden olifanten om hun slagantanden. De exemplaren zonder laten ze lopen. Dat worden er in verhouding steeds meer. Als die slagantandloze olifanten kalfjes krijgen, is de kans groter dat die óók geen slagantanden hebben dan wanneer een moeder mét slagantanden een baby krijgt. Zo slaat de natuur terug. Jullie onze olifanten doodmaken voor hun slagantanden? Wij olifanten maken zonder.

2 STUKJES UIT HET BOEK

Spiegeltje, spiegeltje...

Gieren krijgen nooit een compliment. Lijkenpikkers, noemen we ze honend. Lekker makkelijk, schamperen we als ze met z'n allen rondhopen bij een dier dat door een ander is gedood. Alsof wij ons vlees niet kant-en-klaar bij de slager kopen en het slachten aan het slachthuis overlaten. De Afrikanen maken het nog een tikkeltje bonter. Die hebben naast de Big Five (olifant, buffel, neushoorn, leeuw en luipaard, de vijf dieren die in Afrika bekendstaan als het gevaarlijkst om op te jagen) de Ugly Five verzonnen. Ugly, dat is Engels voor 'lelijk'. Een missverkiezing in afstotelijkheid. Een compliment in z'n achteruit. Wie er op het lijstje staan? De hyena, het knobbelzwijn, de gnoe, de

Illustraties Piet Grobler

maraboe en de gier. Natuurlijk weer de gier. Tekenfilmtekenmakers maken zijn kale nek expres extra lang en pukkelig, zo lelijk dus. Niet dat de gier ermee zit. Dankzij zijn kale kop en nek kan hij diep in een beestenbuik duiken zonder dat zijn veren vies worden. Wat wij lelijk vinden, vindt de gier het toppunt van handigheid.

DE MENS ALS SLECHTERIK

Ook goeieriken

Joukje windt er in haar boek geen doekjes om: het is de mens die voor al deze ellende zorgt. Ook al weet ze dat het vaak net wat ingewikkelder ligt. 'Veel mensen in Zuid-Afrika hebben andere problemen om zich zorgen over te maken dan bedreigde diersoorten. Of ze bijvoorbeeld morgen wel genoeg te eten hebben. En dan geldt er alleen maar: past het in de pan?' En laten we de goeieriken niet vergeten. Die duiken ook in elk hoofdstuk op. Mensen die proberen de problemen op te lossen. Joukje: 'Mensen die echt wel weten dat je met het redden van één leeuw niet de wereld verandert. Maar gelukkig weten ze ook dat voor die ene leeuw de wereld wel verandert.'

Kampioen verstoppertje

En hoewel ze gek is op alle dieren (zelfs op die bijtende blauwaap), heeft Joukje ook haar favorieten. 'In twee weken tijd heb ik vier keer een luipaard gezien! Een beest dat zich bijna nooit laat zien omdat hij kampioen verstoppertje spelen is. Natuurlijk hielp het dat een gids wees waar ik moest kijken, maar toch: vier keer!' Ook de herinnering aan de uren die ze spelend doorbracht in een apencrèche laten haar nog steeds glimmen. 'Die verfrommelde roze gezichtjes, daar kan ik naar blijven kijken.' En om nog maar even te benadrukken dat de mens echt niet haar favoriete diersoort is, voegt ze eraan toe: 'En apenbaby's zitten ook zo veel beter in elkaar dan mensenbaby's. Wat ze al met een paar weken kunnen: klimmen, springen, rennen!'

Over het boek

Geen enkele diersoort is zo goed in ruimte voor zichzelf opeisen als de mens. In Zuid-Afrika zorgt het gevecht om ruimte voor botsingen tussen mensen en wilde dieren. Het boek *Wij waren hier eerst* van

Joukje Akveld gaat over dat gebots. Over dieren die door mensen in de problemen zijn gekomen, maar ook over de mensen die proberen daar wat aan te doen. In haar uppie reed Joukje dwars door Zuid-Afrika. Onderweg bezocht ze zo'n veertig wildparken en opvangplekken voor wilde dieren. Eenmaal weer thuis smolt ze alle ontmoetingen samen tot een prachtig boek. Je leest haar avonturen terug in lange interviews en korte stukjes vol weetjes, je volgt haar door middel van landkaartjes en je krijgt handige safaritips, zodat jij zelf geen botsingen maakt als je besluit die kant op te gaan!

